

Chuyển đổi xanh - mục tiêu phát triển bền vững của các doanh nghiệp sản xuất trên địa bàn TP Hải Phòng

Green transformation - a sustainable development goal for manufacturing enterprises in Hai Phong City

> THS.NCS NGUYỄN HỒ HỒNG PHÁT

Khoa Kinh tế, Trường Đại học Hàng hải Việt Nam

Email: phat150299@gmail.com

TÓM TẮT

Nghiên cứu này tập trung phân tích chuyển đổi xanh - như là một động lực thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững tại các doanh nghiệp sản xuất trên địa bàn TP Hải Phòng. Mặc dù đạt được những tiến bộ đáng kể, các doanh nghiệp sản xuất vẫn phải đối mặt với những thách thức như hạn chế về hạ tầng, khó khăn tài chính và rào cản pháp lý. Nghiên cứu đề xuất các giải pháp chiến lược, bao gồm đầu tư vào hạ tầng xanh, khuyến khích đổi mới trong các doanh nghiệp tại Hải Phòng khởi nghiệp xanh và tăng cường hợp tác quốc tế và nội địa.

Từ khóa: Chuyển đổi xanh; phát triển bền vững; kinh tế tuần hoàn; năng lượng tái tạo; doanh nghiệp sản xuất...

ABSTRACT

This study focuses on analyzing green transformation as a driving force for sustainable economic development in manufacturing enterprises in Hai Phong City. Despite significant progress, manufacturing firms still face challenges such as infrastructure limitations, financial constraints and regulatory barriers. The study proposes strategic solutions, including investment in green infrastructure, fostering innovation in green startups in Hai Phong and enhancing both international and domestic cooperation.

Keywords: Green transition; sustainable development; circular economy; renewable energy; manufacturing enterprises...

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh phát triển bền vững toàn cầu, chuyển đổi xanh đã nổi lên như những xu hướng chiến lược có tác động sâu sắc đến hoạt động kinh doanh, đặc biệt là trong các doanh nghiệp sản xuất. Những xu hướng mang tính chuyển đổi xanh, song hành với nhau không chỉ thiết yếu để nâng cao năng suất và tối ưu hóa quy trình sản xuất, mà còn đóng vai trò là các giải pháp chính nhằm giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường. Tại Hải Phòng, một trong những trung tâm công nghiệp lớn nhất miền Bắc Việt Nam, việc thực hiện chuyển đổi xanh tại các doanh nghiệp đang trở thành yếu tố quyết định cho sự phát triển kinh tế bền vững trong tương lai của thành phố.

Hình 1. Chuyển đổi xanh hướng tới nền kinh tế tuần hoàn

2. THỰC TRẠNG CỦA HOẠT ĐỘNG CHUYỂN ĐỔI XANH TẠI TP HẢI PHÒNG

Bảng 1. Kết quả hoạt động chuyển đổi xanh trong các lĩnh vực tại Việt Nam và Hải Phòng năm 2023 - 2024

Lĩnh vực	Hoạt động	Hải Phòng	Cả nước	Nguồn tài liệu
Năng lượng tái tạo	Phát triển điện mặt trời	Đến năm 2023, các dự án năng lượng mặt trời tại Khu công nghiệp DEEP C Hải Phòng đạt công suất 3 MWp.	Tổng công suất điện mặt trời đạt 16.568 MW, chiếm 20,6% tổng công suất nguồn điện.	Ban Quản lý Khu kinh tế Hải Phòng, Báo cáo 2023; https://evn.com.vn/ - năm 2023
	Phát triển điện gió	Chưa triển khai các dự án điện gió tại Hải Phòng.	Tổng công suất điện gió đạt 5.059 MW, chiếm 6,3% tổng công suất nguồn điện.	https://evn.com.vn/ - năm 2023
Công nghệ sạch	Ứng dụng công nghệ xử lý nước thải	100% doanh nghiệp trong các khu công nghiệp có hệ thống xử lý nước thải tập trung đạt tiêu chuẩn.	95% nước thải đô thị tại các thành phố lớn được xử lý đạt tiêu chuẩn.	Ban Quản lý Khu kinh tế Hải Phòng, Bộ Tài nguyên và Môi trường (nay là Bộ Nông nghiệp và Môi trường)
Giảm phát thải	Cắt giảm khí nhà kính	Các dự án năng lượng tái tạo tại Hải Phòng giúp giảm 5.000 tấn CO ₂ /năm từ điện mặt trời.	Tổng giảm phát thải đạt 38 triệu tấn CO ₂ /năm nhờ các dự án năng lượng tái tạo trên cả nước.	Bộ Công thương, Cục Điện lực và Năng lượng tái tạo (3/2024)
	Chuyển đổi giao thông xanh	Thành phố chưa có chương trình giao thông xanh tại Hải Phòng. Riêng chỉ có hãng Vinfast cung cấp xe điện làm taxi cho hãng Ấn Vàng thì cam kết không triển khai hãng XanhSM tại Hải Phòng, đồng thời phát triển xe buýt điện cho cán bộ công nhân viên làm tại Vinfast và tham quan đảo Vũ Yên	3.000 xe buýt điện đưa vào hoạt động tại các đô thị lớn, giảm 20.000 tấn CO ₂ /năm.	Bộ Giao thông vận tải (nay là Bộ Xây dựng)

(Nguồn: Tổng hợp từ các báo cáo của tác giả)

Từ bảng tổng hợp trên chúng ta thấy:

Về hoạt động năng lượng tái tạo: Tổng công suất điện mặt trời cả nước đạt 16.568 MW, chiếm 20,6% tổng công suất nguồn điện vào năm 2023 và tổng công suất điện gió đạt 5.059 MW, chiếm 6,3% tổng công suất nguồn điện. Đây là một bước tiến đáng khích lệ, thể hiện nỗ lực tích cực trong việc áp dụng năng lượng tái tạo tại các khu công nghiệp. Hải Phòng cần tập trung phát triển thêm các dự án điện gió và mở rộng các dự án điện mặt trời để bắt kịp xu hướng chung của quốc gia. Về công nghệ sạch: Cả nước có 95% nước thải đô thị tại các thành phố lớn được xử lý đạt tiêu chuẩn. Còn tại Hải Phòng, 100% doanh nghiệp trong khu công nghiệp đã có hệ thống xử lý nước thải tập trung đạt tiêu chuẩn. Trong hoạt động giảm phát thải khí nhà kính, trong cả nước, tổng giảm phát thải đạt 38 triệu tấn CO₂/năm nhờ các dự án năng lượng tái tạo trên quy mô toàn quốc. Đây là minh chứng cho thấy sự mở rộng quy mô của các dự án và tác động tích cực đến môi trường. Tại Hải Phòng, các dự án năng lượng tái tạo tại địa phương giúp giảm 5.000 tấn CO₂/năm từ điện mặt trời. Tuy nhiên, Hải Phòng chưa triển khai các dự án lớn hơn hoặc áp dụng thêm công nghệ mới để tối ưu hóa hiệu quả giảm phát thải. Cuối cùng, trong hoạt động giao thông xanh, cả nước đã có 3.000 xe buýt điện đã được đưa vào hoạt động tại các đô thị lớn, giúp giảm 20.000 tấn CO₂/năm. Đây là một bước đi toàn diện và có tác động lớn trong việc xây dựng hệ thống giao thông xanh tại Việt Nam. Còn tại Hải Phòng, hiện nay chưa có chương trình giao thông xanh quy mô lớn. Một số bước tiến nhỏ như việc Vinfast cung cấp xe điện làm taxi cho hãng Ấn Vàng hoặc triển khai xe

buýt điện cho công nhân và tham quan đảo Vũ Yên vẫn mang tính cục bộ, chưa tạo được ảnh hưởng lớn.

Hình 2. Chuyển đổi xanh phải hướng tới giảm phát thải, tối ưu hóa sử dụng tài nguyên và bảo vệ môi trường

3. THÁCH THỨC CỦA CHUYỂN ĐỔI XANH TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG CHO CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT TẠI HẢI PHÒNG

Hiện nay, Việt Nam nói chung và Hải Phòng nói riêng cũng chưa xây dựng được các bộ tiêu chí, tiêu chuẩn chuyển đổi xanh trên từng ngành, lĩnh vực.

Hạ tầng năng lượng xanh vẫn chưa hoàn thiện. Hiện tại, Hải Phòng chưa triển khai các dự án điện gió và việc phát triển điện mặt trời trong các khu công nghiệp vẫn ở quy mô nhỏ, chưa đáp ứng nhu cầu năng lượng tái tạo lớn cho hoạt động tại các khu công nghiệp lớn tập trung nhiều doanh nghiệp sản xuất như ở Hải Phòng. Tình trạng chung của TP Hải Phòng là đang thiếu nguồn nhân lực chất lượng cao. Các khu công nghiệp trên địa bàn TP Hải Phòng đang đối mặt với tình trạng thiếu lao động có chuyên môn về công nghệ xanh.

Phải xác định đầu tư vào công nghệ số và xanh thì chi phí đầu tư khá cao. Việc triển khai các dự án chuyển đổi số (như ERP, IoT) và ứng dụng công nghệ xanh (như hệ thống năng lượng tái tạo, công nghệ xử lý chất thải) đòi hỏi nguồn vốn lớn. Khung pháp lý và chính sách hỗ trợ cho chuyển đổi xanh tại Hải Phòng là chưa đồng bộ. Các chính sách hỗ trợ chuyển đổi xanh tại Hải Phòng chủ yếu tập trung vào các dịch vụ công trực tuyến, trong khi việc khuyến khích doanh nghiệp áp dụng công nghệ số và công nghệ xanh còn hạn chế.

Cuối cùng, sự phối hợp giữa chính quyền địa phương, doanh nghiệp và các tổ chức nghiên cứu chưa chặt chẽ, dẫn đến việc chia sẻ nguồn lực và thông tin không đồng đều.

Xây dựng hạ tầng số và hạ tầng xanh: Đầu tư liên tục vào hạ tầng số, bao gồm mạng viễn thông, lưới điện và kết nối Internet là yếu tố then chốt để tạo ra một môi trường kinh doanh hiện đại và tích hợp trong các khu công nghiệp.

Khuyến khích các doanh nghiệp và startup xanh: Xây dựng môi trường hỗ trợ đổi mới sáng tạo, đặc biệt dành cho các startup và doanh nghiệp xanh là yếu tố quan trọng trong phát triển bền vững.

Phát triển các khu công nghiệp thông minh và bền vững: Phát triển các khu công nghiệp thông minh kết hợp công nghệ số và giải pháp xanh là yếu tố chủ chốt để nâng cao hiệu quả, năng suất và tính bền vững môi trường.

Tăng cường hợp tác quốc tế và trong nước: Thắt chặt hợp tác với các tổ chức quốc tế và các quốc gia khác để trao đổi kiến thức, công nghệ và nguồn lực.

5. KẾT LUẬN

Nghiên cứu khẳng định rằng chuyển đổi xanh là yếu tố then chốt để thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững tại các doanh nghiệp sản xuất trên địa bàn TP Hải Phòng. Các kết quả cho thấy chuyển đổi xanh không chỉ giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường mà còn mở ra cơ hội phát triển kinh doanh bền vững thông qua việc áp dụng năng lượng tái tạo, công nghệ sạch và mô hình kinh tế tuần hoàn. Tóm lại, bằng cách tập trung giải quyết các thách thức này một cách chiến lược, Hải Phòng có thể khai thác tối đa tiềm năng của chuyển đổi xanh, không chỉ nâng cao năng lực cạnh tranh mà còn đóng góp vào sự phát triển bền vững của khu vực và quốc gia.

Hình 3. Định hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng phát triển bền vững

4. ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN TƯƠNG LAI CỦA CHUYỂN ĐỔI XANH HƯỚNG TỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG TẠI CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT TẠI HẢI PHÒNG

Khi nền kinh tế toàn cầu tiếp tục chuyển dịch sang các mô hình phát triển bền vững, các doanh nghiệp công nghiệp tại Hải Phòng cần thực hiện những định hướng phát triển cụ thể trong chuyển đổi xanh. Dưới đây là các định hướng trọng tâm:

Đầu tư vào công nghệ và nghiên cứu phát triển: Gia tăng đầu tư vào nghiên cứu và phát triển công nghệ sẽ giúp các doanh nghiệp công nghiệp tại Hải Phòng áp dụng các tiến bộ mới nhất trong chuyển đổi xanh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Cohen, M. C., Lobel, R., & Perakis, G. (2016), The impact of demand uncertainty on consumer subsidies for green technology adoption, *Management Science*, 62(5), 1235-1258, <https://doi.org/10.1287/mnsc.2015.2173>.
- [2]. Cổng Dịch vụ công Quốc gia (2024), Dịch vụ công trực tuyến, <https://dichvucong.gov.vn/p/home/dvc-dich-vu-cong-truc-tuyen.html>.
- [3]. Ban Quản lý khu kinh tế Hải Phòng, Báo cáo tình hình hoạt động các khu kinh tế và khu công nghiệp năm 2023.
- [4]. Bộ Công thương, Báo cáo tổng quan năng lượng Việt Nam 2023.
- [5]. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (2023), Báo cáo giảm phát thải khí nhà kính trong sản xuất nông nghiệp.